

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 6 fillár.

MEGJELIK HETENKÉNT EGYSZER:
pénteken és minden törvény-
hatósági bizottsági közgyűlést
megelőző és követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHVATAL
Városi nyomda.

Íde küldendők a kéziratok és előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** — Felelős szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.**

Kiadótulajdonos: **A VÁROSI NYOMDA**

Debreczen vízvezetéke és csatornázása.

Írta: **Dr. Burger Péter.**

— Harmadik közlemény. —

Vízszerszér.

A jó víz szerzésére természet adta forrásaink a következők:

1. Természetes vagy mesterségesen feltárt források;
2. Folyó vizek és erek;
3. Tavak és teengerek;
4. Légköri csapadékok.

Itt nálunk természetszerűleg csupán az elsőről lehet szó a víz beszerzésénél, tehát csak ezzel kívánok bővebben foglalkozni. Előre bocsátva, hogy midőn forrásvízről beszélünk is, mindenkor talajvizet kell értenünk, mert hiszen bármily messzeségből vagy magasságból, sőt folyóból szivárgott is valamely vízeresztő rétegen át, valamely itt bármely mélységben feltárt forrásunk vize, csak talajon szivárgott az át és csak szoros nexusban van ama vidék légköri lecsapódásaival, éghajlati viszonyaival, melyből leszivárgott a föld gyomrába.

A csapadékok mennyisége az elpárlás, a talaj és növénynek felszívó képességével összevetve, figyelembe véve bizonyos fizikai és vegyi folyamatokat: mindmennyi okai lehetnek valamely feltárt forrás vizének apadásá vagy szaporodásának. Kévtalán pedig figyelembe veendő, ama körülmény a forrásvízénél, miszerint a legnagyobb fogyasztás éppen összeesik annak fenti okok alapján való apadásával. Ebből ama fontos következmény hármanlik a forrásokhoz, melyeket vízvezeték alapjául veszünk, hogy vízbeszögés olyan nagy legyen, hogy a szükséges mennyiség és minőségét ama befolyások dacára mindenkor kiadhassák.

Föltéte fontos megtudnunk, vajjon ama vizadó réteg vagy medence inkább valamely tö, vagy ha mindjárt lassu lefolyással bírő, de folyó vizakna-e? mert mindez a víz mennyiségét lényegesen befolyásolhatja.

Meg kell különböztetnünk állandón, egyenletesen működő forrásokot, melyek hatalmas beöntésekkel táplálva egyaránt ontják a vizet minden évszakok és légköri lecsapódások befolyásától mentesen, változókéony forrásokot, melyek azoknál nem mentesek és időszaki forrásokot, melyek sajátságos talaj vagy forrási viszonyoknál főve időnkint teljesen elapadnak, hogy aztán ismét felszínre jöjjenek.

Valamennyi forrásaink eredete a föld felső rétegeiben kivált és legfőképpen erdős, hegyes vidékeken vagy havasokon keresendő, honnan vagy a felszínen folyva, — patakok és csermelyekben érik el a sítok vagy a föld vízjáró vagy vízeresztő rétegen lezuhdva a föld gyomrába jutva két-két vízhatlan vagy víztartó réteget között kisebb-nagyobb területű víztartályt vagy csak több-kevésbé széles vízfolyást képeznek, melyek megfura kőb-kevésbé bő és jó vizű kútakat ad.

Ily módon tágabb értelemben még legmélyebben fekvő kútaink is tulajdonképen talajvíz táplálói; csakohy mig felső talajvizünk a helyi és közelvidéki fertőzött rétegek szennjét, bakteriumait is nagymennyiségben tartalmazza, melyet eső, hó s szennyvizek magukkal ragadnak a mélybe és mert ezeknek tulajdonképeni folyásuk minczen, ott még tovább fejlődésre és szaporodására is képesek, addig a mélyebb rétegek vizet messzebb, kevésbé lakott, így kevésbé fertőzött, de megdus növényzet által is esetleg védett talajról szivárogván a mélybe, kivált ha állandó árammal vagyis lefolyással is bírnak, kevésbé szennyeződének és kevésbé alkalmasak a bejutott fertőzött anyagok szaporítására is.

Sőt bátran állítható, hogy nagyobb mélységekben több teljesen vízhatlan rétegek alatt föltétlen oly vizekre is akadhatunk, melyek igen

távol és magas fekvésű erdős, hegyek sőt havasokból gyűlve, két teljesen vízhatlan réteg között nagy nyomás alatt állanak, teljesen csíra- és szennymentesek.

Különbőség teendő egyébiránt a felső tulajdonképeni talajvizek között is minőségére nézve.

Mig ugyanis lakatlan helyeken — egyrészt kevés szenny gyülemlik, — másrészt a dusnővényzet eme keveset is felemészti, a maga táplálására használván, kivált az ártalmas szerves anyagokat, addig a sűrű népességű vidékeken, vagy városok és falvak nagyobb tömegekben együtt élő lakosságából bőven fertőzött talajnak a vize bizony nem lehet valami tiszta.

Ez okból is másként el sem képzelhető, minthogy kivált itt nálunk is a felső talajvizben furott vagy ásott kútaink vizet temérdek szerves és szerzetellen fertőzött anyagokat és csírákat (mikroorganizmus) tartalmaznak, mert hiszen csatorna rendszerünk a szennyvizet és ürülékek levezetésére nem lévén alkalmas, öblítés hiányában: az általunk elterülő földréteg már csaknem át és át van járva amaz ártalmaktól — összefüggő szennyrétegeket képez.

Tudnivaló ugyanis, hogy főleg az emberi és állati ürülékeknek tulajdonítható fertőzés tekintetében legnagyobb romboló képesség, mert folyókban részben sok kézag és halvagokat (sulfit klorid), nemkülönbön alakját és lényeg keverékeket tartalmaz, melyeknek szétesése elsősorban kőnény (hidrogen) összekötéseket és bűzös kén, phosphor, ammoniak gázokat fejlesztenek. Ezeknek pedig legparányibb adagokbani jelenete is már észrevehetően élvezhetlenné teszki a vizet, melyben bomlási folyamatot bizonyítanak.

Maga a talaj azonban minden esetben módosítólag hathat ez anyagokra is.

Igy a phosphor hamar kötött állapotba kerül és oldatlanul marad a talajban.

Mig levegő, illetve élyen juthat a földben rotható anyagokhoz, annak könnyen összekötetéseki elégülnek és így állandó ismérveivé válnak a felszintől leszivárgó bumlándó anyagoknak a talajvizben. A lényeg — légszintől, majd légsavvá élegül, szényen és kőnény szénsav és vízé mindannyi bizonyítékai a talajvíz szennyződésének.

Kiváló gondosságot föltételez ez irányban a talajvíz fertőzésé tekintetéből a temetők és dögterek elhelyezésére városok és falvakban és nehogy a vízé azoknak ártalmas bomlóndó anyagait ivásra használt talajvizinkbe sodorhassák, oda helyezzük, ahonnan az kútaink és temetőinkől eltereltek.

Hygienikusok ugyan már a multból sok számos példáját felsorolják, midőn az ivóvíz szennyződése vészterhes járványok forrásai, sőt terjesztő lettek, de utjabban orvosi műszereink, kivált a göröcsere kiváló tökéletesbülése feltárván ama kórokozó csírákat (mikroorganizmusokat), bakteriumokat, kétségtelenül, szemléltethető tették ragályos betegségeknek ily legalsóbb foku szerves anyagok általi terjedését, melyeknek pedig legfőbb táplálója és hordozója a szennyes talajvíz.

Csoda-e ezek után, hogy ma már ismét vízszertáre a bevezetésben méltaitó ősi érinnyez, a hygiénia legfőbb gondját az emberiség egyéni és köztisztaságá képezi.

A ragályos betegségek csírái legdusabbau a lakások, a talaj, a víz és levegőben tenyésznek, de kétségtelenül a víz legalkalmasabb annak terjesztésére, sokoldalú elkerülhetetlen használatá s csepplőfolyó alakú folytára.

A víz szennyződésé és fertőzöttségének mai aránylag könnyű és általános felismerése mellett csak természetes, hogy a közegésztésügy legfontosabb, leagsürgősebb feladata jó, tisztacsíra mentes, üditő víz beszerzése, a mindenképen lehetőleg kielégítő mennyiségben csekély fáradsággal és olcsó áron hozzáférhetővé tétele kell, hogy legyen.

Itt is nálunk Debreczenben évek óta vájodik ez eszme és bár sikerült is azt mindenkor napirenden tartani, mégsem tapasztalható a kívánatos energia, hogy ez ige tetesül ölhesen.

A városi tanácsot nem törődömséggel senki sem vádolhatja, de a város közönségét se válóhassa áldozatkétség hiányával, ha mégis csak lassan düzőgve jutunk előre.

Szerintem a nagy tömeg ellenőrzéjában rejlik a hiba, melyből biztatás, serkentés, sőt ha kell, erős, kiemeltlen nyomást várunk az illetékes tényezőkre; mert ehégre is a polgármester és tanács, mint én ismerem, a hózhaj előtt mindenkor meghajlik kötelességserűen; de e nélkül zeik sok oldalról köve vannak.

Az alföldi népszanatorium.

Irta: Koncz Ákos.

Maroknyi nemzet a magyar. Kevesen vagyunk. Vigyáznunk kell tehát minden egyede éltre annak gondnal, félté szeretettel. Nemzetünk nagy és szent érdeke kíván minket fölönne és téren és aki e nemes eszme érdekében fáradozik, az szolgálatot tesz az emberiségnek, főleg pedig azoknak, kiknek egészségét az a gyzásos kór támadja meg, melynek neve: *tüdővész*.

Az emberi részvét és könyörület mentheti meg csak a *tüdővészben* szenvedők ezreit. Az irgalmas szívek segíthetnek azokon, kiket elgyejez a halál. Segíthetnek fillérekkel azon sanatoriumumok felállításával, melyekben az emberiség eme szerencsétlenei a gondos orvosi kezelés és ápolás mellett emésztő betegségükben enyhülre, gyógyulásra találhatnak.

A *tüdővész*, mely virágjában támadja meg az embert, leginkább az alföldön pusztít, éppen a magyarság szívében, ott, ahol szinmagyar az érzés, munkás a kéz, tiszta a becsület. A déliháború rónakon, melyekben aranykőszek rengenek és a nemzetfenntartó elem lakik. A temetők keresztjei és fájai napról-napra szaporodnak, mert a *tüdővész* óráról-órara szedi áldozatait. Munkásokzelek hanyatlanak korai sírba, ezer és ezer gyermek halvány arczán látjuk a halál pirját, egész családok pusztulnak el a boldoglatan örökség' nyomán, mely a szülőkötől maradt reájuk. Ne csodáljuk tehát, ha pusztul a magyar nép, a nemzet erősege és egymásután vesztjük el azt a beces emberanyagot, melyet ha nem is egészen, de részben megmenthetünk a munkájának, az életnek, a nemzetnek, a magyarságnak és a hazának.

Ott fenn a fenyevesk illatos levegőjében, a lombos erők pormentes tövében nem tud pusztítani a *tüdővész*. A halál anygala nem is éri jól magát a bérceken, hanem az alföldön arat. Itt éri jól magát, hol a gyilkos por megszállja az emberi szervezetet és elpusztítja idő előtt a tüdőt. És ha még csak egyik-másik pusztulna el, nem volna oly rettenetes a veszedelem, mert hisz életünk egy is pusztítja az betegségek ezreit, de ez a baj átöröklődik nemzedékről-nemzedékre, minek folytán ezek és ezek ugyszólván *lassu haladókélsa* születnek. Az átöröklést csakis úgy akadályozhatjuk meg, hogy a megátadott szervezetet megtisztítjuk a *tüdővész* csírától. Lassu, de lankadatlan buzgalommal megmenthetjük a jövő nemzedéket a rettenetes pusztulástól és szembe szállhatunk az alföld a gyilkos betegséggel, mely ma valóságosan megtizedeli az alföldi munkás népét.

A szenvedő emberiség nagy érdekei, de egyszersmind a hazát fenntartó elem erősítését, megmentését munkálja tehát az, aki a *tüdőbeteg* érdekében fáradozik. Jól mondja Klódfi főherceggasszony a magyar nőkhöz intézett felhívásában, hogy: „enyhíteni azt a nemzeti veszedelmet, amely a *tüdőbetegséggel* édes hazánkat fenyegeti, nemes nagy emberzerető feladat”.

És e tekintetben legtöbbit tehetnek a magyar nők, kiknek szívében állandóan virul a könyörülő szeretet virága. Évezredek multak el... Világok alakultak más világokká, a népek milliói váltakoztak életre, halálra megfíjodott erőben, szemlében a megvénhét, sok küzdelmet látott föld, vonaglott és győzött a szent igazság a szerint, amint jók vagy gonoszak voltak az emberek, mindzen megváltozott, csak egy maradt üdén, tisztán a viharban: a női szív, a könyörület és részvét örök forrása.

Csakis a magyar nők menthetik meg a nagy alföld hervadó, pusztuló virágait. Az ő lelkesedésük lángjában épsztul a sorvadó betegség csírája és az erőteljes magyar faj lesz mentve az életnek, munkának és a magyarságnak.

Az alföldi sanatoriumum megvalósításának élén *Lukács György* főispán, cs. és kir. kamarás áll. Egész lelkét, nagy szívét, emberzerető gondolatú szenteli ezen ember- és honmentő műnek. Fárado, dolgozik napestig a szent ügyért és éppen azért én nem tudom, nem akarom elhinni, hogy annyai fáradság, annyi mélyesges emberzerető kárba veszedlne. Versedéme volna ez a nemzeti ügynek, pótolhatatlan kára a magyarságnak mindörökké. Annak a sanatoriumumok ott az alföldön

mélőbb fel kell épülni az általános emberzeretőt köveiből, hogy mendeke legyen az a betegnek és szenvedőnek. Legyen annak minden porszeme hirdetője a védelem főleges munkájának és a könyörülő szeretet hírdesse időtlen időköz.

A *József* főherceg szanatoriumi egyesület egy koronás sorjegyeinek elárúsításával városunk hölgyei nagyot lendíthetnek a szegény *tüdőbeteg*ek sorsán. Éppen azért *Lukács György* főispán felkérte városunk hölgyeit, hogy árusítsanak a sanatoriumi sorjegyeket. És mi hiszük, hogy hölgyeink mindannyian résztvesznek az emberzerető munkában és meghajlik Klódfi főherceggasszony lelkesítő felhívását: „Leleszen hívok mindjárt nagy szívet a zászó alá. Mentjük meg a *tüdőbeteg*eket!”

Az étl könyvebb elérése véget alakuljon meg városunkban a sanatoriumi hölgybizottság.

Törvényhatósági bizottsági ülés.

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága folyó hónap 1-én közgyűlést tartott Domahidy Elemér főispán elnöklésével. A közgyűlés mintegy százhatvan bizottsági tag vett részt és már három óra előtt nagy csoportokban vonult fel az érdeklődő közönség.

A főispán 1/4 órákor szíves szavakban üdvözölte a közgyűlést — jelzi, hogy Márton Isten bizottsági tag és társai aláírásával egy önálló indítvány érkezett be a törvényes határidőn belül. Kéri ennek bejelentése kapcsán a bizottsági tagokat, hogy őrizték meg higgadságukat az indítvány tárgyalásának folyamán, nehogy a szenvedélyek hullámait becsapkodjanak a terembe.

A polgármesteri jelentés felolvasása után Vargha Elemér dr. polgármesteri titkár felolvasta az indítvány szövegét, majd az ezen indítványra vonatkozó tanácsi javaslatot.

A városi tanács rámutatva ama kijelentésekre, melyeket annak idején a főispán és polgármester tettek székfoglalójuk alkalmából, nevezetesen — a közgyűlési teremben a politika mellőztessék — azon javaslatot teszi a közgyűlésnek, hogy az indítványt ne tárgyalja.

A legelső szónok dr. Bakonyi Samu országgyűlési képviselő. Örömmel veszi tudomásul a tanács határozati javaslatát, de azt hiszi, hogy a város közönségének érdeke, hogy megnyitólják a kormányt ellen. Nem akarja befolyásolni a politikai színdevélyeket, de ő, aki jelen volt a 18-iki eszténel, elfogult, mert fogva tartja lelkét a fájdalom; azt állítja, hogy kikerülhetetlen volt ez az erőszakos lépés, (Ugy van!) a technikai obstrukció legyőzésére. (Ugy van!) Azt állítja, hogy még akkor nem volt technikai obstrukció, mert az ellenek még akkor elítelte a technikai obstrukciót. Az obstrukcióval szemben ez a törvényhatóság többször állást foglalt. Magyarázza a házszabályokat és az állítja, hogy az az alkotmányi végje. Erősen kikel a kormányt ellen. Khuen leszavazását a debreczeni szabadalvüparit is örömmel fogadta, melyet meg-előzött a Chloppi hadparancs. Kéi történelmi példákra hivatkozik és ellenkei élelássalát szomorú jövőt fest a haza jövője elé. Az indítvány elfogadást.

Utána Dobeczki Sándor országgyűlési képviselő mondott hosszabb beszédet, sajnálva, hogy az ellenek részéről a javaslat benyújtott.

Nem mintha nem volna illetékes forum ebben a kérdésben is Debreczen városának törvényhatósági közgyűlésén — hanem azért, mert határozatunk gyakorlati értéke különösen arányban a nagy küzdelemmel, mely felős városunk haladására.

Mert lássuk, hogy mi lehet az eredmény?

Egyik eredmény pedig lehet az, hogy a napirendről való levétel szavazza meg a 1. közgyűlés — 1—2 szavazat többséggel — a másik eredmény az, hogy a beadott indítvány győz néhány szavazattal.

Nos, kérdem én, hogy ez utóbbi esetben nyugodt lelkiismerettel állíthatják-e majd önök, uraim, hogy a város összesének igaz véleménye nyilvánult meg ebben a határozatban?

Ilyen nagy horedejű politikai jelentőségű határozatokat, nézetem szerint csakis ott helyes meghozni, ahol nyilvánvaló a nagy többség, de nem ott, ahol titokban, zárt ajtó mögött kellett folytatniok napokon át a titkos előkészületeket, hogy az elleneköz nézetüket megelőzve biztosíthassanak maguknak 1—2 szavazat többletet.

És kérdem, vajon nem visel-e magán az ilyen határozat már az előkészítőkör a fondorkodás, sőt az erőszak jellegét — amit pedig önök Uraim, épen a benyújtott határozattal akarnak megbélyegezni.

És miként akarnak ezért éri? Önérejükön? Nem, hanem másik segélyével.

De hát nem veszi észre az általam mindig nagyon tisztelt 48-as párt, mely mindig nemes fegyverekkel és mindig magasztos elvékért

harczolt, hogy ezzel az esetleges győzelemmel az elvek harcának magasztos színteréről a személyeskedés terére száll alá.

És most a 48-as párt, a mindnyájunk eszményeért, a magyar önállóságért küzdő hazafiás párt, a nagy elveknek, a lélekelmő idealizmusnak, a rajongó hazaszeretnek letéteményese, szövetségese egy táborba került Polónyi, Vázsonyi és társaival.

És miért? Miért? azért, hogy ma 1—2 szavazattal többet nyerjen, de azután erkölcsileg vesztessen!

És ugyan mire szövetkezett. Arra, hogy legjobb magyarjaink egyikét Tisza Istvánt szóval megadójába.

Mert hát I. Uraim, tettünk, amit tettünk mi magunk, a párt is, de a munka oroszlánrésze, a kockázását ő illette meg.

Majd elítélve az obstrukziót, így folytatja:

Az obstrukción az országot majdnem a tönk szélére juttatták s hogyha nyúl megengedjük az obstrukción lelkelten játékaát, menthetetlenül tönkre megy Magyarország.

Kiss Albert kerülni fog minden politikai pártállást, de nem helyesli Dobiecki szavait. Ellenkezésben találja az egész magyar nemzet múltjával. Magyarország alkotmánya biztos alapjáért akar küzdeni. Mikor Tisza elfoglalta székét, várt tőle nagyot és sokat. A nemzeti vívmányokért köszönt illette meg, de sokat szenvedett a nemzet és sokat áldozott, úgy, hogy a nemzet megérdemelte ezeket a vívmányokat. Ez nem jogosította a miniszterelnököt arra, hogy ennek fejében november 18-án azt a törvényszerűt elkevesse. Wallacis nyílt levelére hivatkozik, melyben az exlex-re vonatkozólag kijelenti, hogy az exlex állapot nagy kárára van az országnak, amit az ellenék okozott. A 18-diki események nem változtathatják meg semmi, még egy új képviselőház sem, hanem meg kell semmisíteni a törvénytelen házszabályokat és elrendelni a házszabály revíziót törvény alapon, minden erőszak nélkül. Ajánlja az indítvány elfogadását.

Szabó Kálmán lelkesült beszédben ajánlja az indítvány elfogadását.

Márton Imre bírálja a városi tanács határozati javaslatát, tévesnek tartja azt. A beadott indítvány pótlásul azt indítványozza az 1881. XVIII. t.-cz. alapján, hogy a közgyűlés az indítvány jogerőre emelkedése nélkül, rögtön terjessze fel a Házhoz a feliratot.

Simonffy Imre: Nemcsak itt, hanem mindenütt a többség dönt. (Nagy zaj.) Nem kell szenvedélylyel kitörni, hanem tiszteljük mindenki politikai nézetét. Hivatkozás történt a nemzetre, tehát mi itt nyilatkozunk. Ha valakire hivatkoztak, akkor a választókra történt a hivatkozás. Az utolsó országgyűlésnek a képviselőket a választók választották. (A dologra!) A választásnál a szabadelvű pártbőrségre tett szert, tehát a parlamentben is annak van döntő szava. Mióta az ellenék közé beütköz az obstrukciós szellem, mely elexbe sodorta az országot, azóta nagy bajok történtek. Az állam rendelkezett a mulkiori elexben még annyit pénzrel, hogy fizetéseit megarthatta, de most már kifogyott a pénz. Január elsején ismét elexbe jutott volna az ország az obstrukción által, ezt akarta megakadályozni a miniszterelnök. Az ő indítványát a 21-es bizottságra vonatkozólag elvetették, úgy nem tehetett más, hogy megemtsa az országot. Az alkotmány veszélyben forgott. Amit tett, a házszabály megsértését, kényszerűségéből tette és a parlament többségének akaratából. Ilyen eset történt már több államban is Európában és beletörődött a kisebbség. Hogy a revízióra szükség van, hivatkozik a kormányon kívül az ellenzékre magára is, és a szabadelvű pártból kitépettekre. Amikor nemzetét hívta fel az ellenék nyilatkozatra, az alatt a választókereleteket, a meggyéket és a városokat érti. Ha töle függne, nem vinné az ilyeneket az utcára, a csőcselék közé. (Folytonos zaj.) Avval végzi beszédét, hogy egyhangulag vessék el az indítványt. (Szavazunk! I szavazunk!) Minthogy más már nem jelenekett szólarra, az elnökök főispán berekeszti a vitát és a névszerűti szavazáshoz felteszi a kérdést.

Az indítvány elfogadása ellen, illetve a tanács határozata mellett szavaztak a következők: Aczél Géza, dr. Berger Andor, Bészler Károly, dr. Bruckner Ernő, dr. Csikos Sándor, Csóka Sámuel, Debreczeni Jenő, Dobiecki Sándor, dr. Döcsey Emil, Ericz Ernő, Falk Lajos, Fleischnan Mór, Bild Emil, Fürst Ödön, dr. Gajgájo Béla, Gara Alajos, Gebauer Károly, Géresi Kálmán, Krausz Mór, Horváth István, dr. Irinyi István, id. Kardos László, Kenyeres Károly, Király Gyula, dr. Kóla János, Komlóssy Dező, Koncz Ákos, Kondor Kálmán, Lamprecht Frigyes, Lengyel Imre, Lukács Ármán, dr. Magoss György, dr. Medgyaszay Dező, Miskolczy Jenő, dr. Moskovitz Jenő, Madarász Sándor, dr. Sz. Nagy Kálmán, Nagy Sándor, Nagy Jakab, Nemes Kálmán, Oláh Károly, Reichmann Ármán, Rickl Antal, Roncsik Lajos, Rösenfeld Salamon, dr. Róthschnek V. Emil, dr. Sárváry Gyula, Serfi Ede, Simonffy Imre, Szabó István, Szabó Kálmán tanácsnok, Szabó Lajos, dr. Szántó Sámuel, dr. Széll Kálmán, Szentesi János, Szilágyi Imre, dr. Tóby Elek, dr. Tóth

Emil, Tóth István, Ungvári József, Zádor Lajos, Jósza Vincze, dr. Varga Elemér, Varga Károly, Vecsey Imre, Vecsey Zoltán, Végh Gyula.

Az indítvány elfogadása mellett, illetve a tanácsai javaslat ellen szavaztak: dr. Bacsó Dezső, Biacs András, dr. Bakonyi Samu, Bakos János, dr. Balkányi Miklós, ifj. Balogh István, ifj. Bányai István, id. Bányai István, dr. Benedek János, Berger Jenő, Bihari István, Bílkei Kövesdi Imre, Bódogh István, Böszörményi Mihály, dr. Burger Péter, C-anak József, Dávid Mihály, gróf Dégenfeld József, dr. Dereckassy István, Dicsőfi József, Faragó András, dr. Ferenczy Gyula, dr. Fejér Ferencz, dr. Freund Jenő, Gyarmati István, Harangi Sándor, Herczeg János, ifj. Horváth Tamás, Kálmán András, dr. Kalmár Barna, Kecskés István, ifj. Kertész István, Kertész István, Kertész Mihály, Kertész János, Kiss Albert, Kiss Bálint, Kiss József, Koppányi Dávid, Kovács Lajos, Kövendi Domokos, Kulcsár Endre, Kulcsár Gábor, Komáromi Antal, Kurucz Miklós, Márk Endre, Márton Imre, ifj. Mike Ferencz, Móricz Ferencz, L. Nagy Bálint, T. Nagy János, Orokocsi Végh János, Pálffy Ferencz, dr. Peczkó Ernő, Pethő István, Polgári Sándor, dr. Popper Alajos, Bochtitz Artur, Sarkadi Ferencz, Seres András, Simon István, Sinka Sándor, Somogyi Pál, ifj. Schwarz Vilmos, Szabó Kálmán, Szabó József, dr. Sz. Szabó József, Szatmári Ferencz, Szikszay Lajos, Szilágyi Bálint, Szücs István, Tafler Ignác, K. Tóth Kálmán, K. Tóth Sámuel, Török Bálint, dr. Tüdös János, Zöld Mihály, Zöld János, Jámor István, Jámor János, Jobbágy János, Juhász Ignác, Varjas János, Várai János.

Nem jelentek meg: Alföldi Gábor, Áron Miksa, Áron Jenő, id. Balogh István, Bernáth Elemér, Debreczeni Lajos, Geréby Pál, Gyarmati János, Győffy Aladár, György Kálmán, Hauer Bertalan, Hajdu Gyula, Horváth János, Huttless Kázmér, Hochfelder Jakab, Kaszanyitzky Endre, dr. Kemény Mór, Kiss Áron, Komlóssy Arthur, Koszorús Lajos, Körner Adolf, Lusztig Károly, Lestyán Adorján, Medgyaszay Miklós, Németh András, Sz. Nagy Lajos, Polgári Bálint, Puky Gyula, Rickl Géza, Salánki Ferencz, Sesztina Lajos, Szentkirályi Tivadár, Tamássy Béla, dr. Ujfalussy József, Jóna Dániel, Jóna István, Jóna János, Váci János, dr. Varga Emil, Varjas Sándor, Vecsey Viktor, Weichinger Károly és dr. Wolafka Nándor.

Az indítvány elfogadása mellett szavaztak 93-an, elvetése mellett pedig 70-en. — Tehát a közgyűlés 23 szótöbbséggel elfogadta Márton Imre és társai indítványát. Ezután szünet következett.

Szűnet után Vecsey Imre főjegyző felolvasta a nagy kölcsön ügyében érkezett belügyminiszteri leiratot Erre vonatkozólag javálja a tanács, hogy a nagy kölcsönt, fenntartva az előző közgyűlési határozatot, nem 50 évre, hanem 65 évre vegye fel a város. Továbbá, a banknál fél évi földmúndát kölcsenek ki storno díj nélkül. A 450.000 koronás közvetítési kölcsönt pedig kapcsolják ki a nagy kölcsönből. A közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát.

Minthogy a központi választmány megbízása az év végén lejár, a belügyminiszter elrendelte az új választmányt, melyet a közgyűlés ism. e jett. 24 választmányi tag választandó szavazó lapok utján. A főispán két szavazatszedő bizottságot állított fel. — Elnökök lettek: Dr. Miskolczy Jenő és Somogyi Pál, tagok lettek: Komlóssy Dező, Dobiecki Sándor, Márton Imre és Kiss Albert. A központi választmány tagjai lettek ezek:

I. ker. Szilágyi Imre, Sinka Sándor, L. Nagy Bálint, dr. Tüdös János, K. Kiss József, Somogyi Pál, Balogh Imre ny. táblabíró, Tóth István.

II. ker. Balkányi Miklós, ifj. Schwarz Vilmos, Kiss Albert, Varga Károly, Márton Imre, Komlóssy Arthur, dr. Fejér Ferencz, Szabó Kálmán tanácsos.

III. ker. Horváth István, Szabó Kálmán, dr. Varga Lajos, Pálffy Gábor, Zádor Lajos, id. Némethy Sándor, Váczy János, Juhász Ignác. A tárgysorozat 4. és 5. pontját tudomásul vették; a 6. pont felett névszerűti szavazással elhatározta a közgyűlés, hogy a Dobozi-féle önköltséget nyilvános árverésen eladja. A 7. pontra vonatkozólag a közgyűlés úgy döntött, hogy a dr. Gulyás István lemondásával, Szilágyi Gyula és Erdel Ferencz elhalálozásával megüresedett bizottsági helyeket a hé 28-án megtartandó választáson töltsék be. Választási elnök lett a Péterfia-utcán: Szabó Lajos, helyettese Szikszay Lajos, a Csapó-utcán pedig: dr. K. Kiss József, helyettese Pongó Lajos. A 8. és 9. pontot elfogadták. Következett a tárgysorozat 10. pontjában megjelölt közigazgatási kiadói állásának választási utjánai betöltése. A kijelölt bizottság tagjai: Szabó Kálmán, dr. Bakonyi Samu, Kiss Albert, Dobiecki Sándor, Szilágyi Imre és Rickl Antal. Megválasztották kiadónak közfelkiáltással Raics Gyulát. Az ekként üresedésbe jött iróknál állásra kijelölték: Fehér Lajost és Tóth Imrét. Megválasztották közfelkiáltással Fehér Lajost.

A 11. 12 és 13. pontot vita nélkül tudomásul vette a közgyűlés. A Csokonai-kör beadványára vonatkozólag a tanács azt javasolta a

közzülnék, hogy a Hatvan-u. 23. számú házat vegye meg a város a kulturpalota czéljaira 72,000 koronáért a kereskedelmi kamarától, mely összeg a nagy költségből fedezhető. A kör 4000 koronai házalapját felajánlja a városnak hozzájárulásként a berendezéshez. A közgyűlés legközelebbi alkalommal fog a kérdés felé tartozni. Nagyobb vitára adott alkalmat Hajdu Gyula felelőse a bábaképző munkálatainak kiadása ügyében. Hajdu ugyanis sárményesnek találta a tanács azon határozatát, hogy a bábaképző építésével Ungváry miskolcai vállalkozó bízott meg. A tanács ebben az ügyben szigorúan tartotta magát a pályázatához és Ungváry ajánlata kedvezőbb volt 1093 koronával, mint a helybelieké. Márk Endre szólt fel a felelőse mellett és azt az indítványt terjeszté elő, minthogy már a bábaképző munkálatait meglehetősen előrehaladtak, anélkül, hogy a tanácsi határozat jogerőre emelkedett volna, a jövőben a tanács 10,000 koronán felüli új építkezéseket ne eszközözhessen, míg a felelősezi határidő nem jár. Ezt az indítványt elfogadta a közgyűlés. Még a 17. pontnál indult meg egy kis vita, a homokkerti-ut kiszélesítése ügyében. Ehhez Dobozsiki Sándor bizottsági tag szót hozta, aki tapasztalásból ismeri a Homokkertenben lévő ázsiai állapotot és mint debreczeni ember székenykedni látja a nagy közfoglalmi utból benyúló szűk utcátorkot. Habár a szabályrendelet mellőzését nem javasolhatja, mégis kéri, hogy a homokkertiekől felajánlott hozzájárulás felhasználásával az utcatorok szélesíttessék ki s egyelőre legalább az iskoláig állíttassék helyre az ut.

A közgyűlés ez ügyben elhatározta, hogy a márciusi közgyűlésen behatárolt foglalkoznak a homokkerti-ut kérdésével.

Néhány jelentéktelen ügy elintézése után Domahidy Elemér a közgyűléshez beárta és a jegyzőkönyv hitelesítését péntek délutőre tüzte ki.

Közgazdaság.

Mi dolga van a gazdáknak december hónapban?

Ház és udvar körül. A cséplést e hónapban egykezni kell leheletől bevégzeni. Az eladársra szánt gabonakészleteket rostaltassuk meg annyi zor, amennyiszer csak szükséges, hogy tökéletesen tiszta legyen. A takarmányzásra rendes menetére kiváló gondunk legyen. Hozzá kell kezdeni a gazdasági eszközök és gépek javításához. A tűzi- és a szerzám-fuvarozást folytatni kell. Az építkezésekre szükséges anyagokat pedig egykezni kell beszerezni a szokás fuvarozásait is, amint lehet, megkezdeni. A ház szükségletére hizalt sertéseket e hó folyamán le kell öletni.

Ístállóban. Legyenek azok melegek, de gyakran szellőztessenek a levegő tisztántartása végett. Övni kell az állatok az áthűléstől. Az almázos minden állatfajnál legyen a lehető legbővebb. Ha csak nem föltötte zord az idő, mindennap ki kell rövid időre az állatokat bocsátani az istállóból. **Lóistállóban.** Az igit lovaknál különösen arra kell ügyelni, hogy ha sikos az ut, a patkók meg legyenek élezve. Ügyelni kell arra is, hogy a lovak fölmelegedve munkaközben, ugy a megállásnál, vagy ha az istálló hideg, itt meg ne hűljenek. A csikóknak hámba való tanítását meg kell kezdeni. **Tehén- és ököristállóban.** A hizómárha gondviselésére kiváló figyelemmel kell lenni. A tinók járomba való tanítását meg kell kezdeni. Ha sikos az ut, meg kell az ökröket is patkolítani. **Juhaközlben.** Némely juhászbanba a korai ellés kezdetét veszi, mi nagy gondot és figyelmet igényel. **Sertésistállóban.** E hónapban a főteendő az állatok rendes etetésére való fölügyelet s a gondoskodás arról, hogy éjjelre jó meleg fekvőhelyük legyen az állatoknak. A hizók lelése most már mindinkább közeledvén, a hizálás vége felé kétszeres gondot kell fordítani azok etetésére. **Baromfiudvarban.** A baromfiakat nagy hidegben az ölben kell etetni, különösen a ludakat, récéket és pulykákat. Ügyelni kell arra is, hogy folyvást legyen elég ivóvízük.

Mezőn. E hónapban a trágyahordás a főteendő. Ha az idő enged, a téli ugazozást folytatni kell. A vetekeket és takarmányföldeket fölültrágyázást most lehet legjobban végezni.

Réten. Árkokat kell tisztítani és irtani. A hóra lehet trágyalevet ugyszintén trágyát is hordani, ha nincs kitéve a rét vízáradásoknak.

Konyhakertben. Fájlítést, bekötözést, száraz fák irtását folytatjuk, ha az időjárás megengedi. Nagy gyökeres fák átültetését meg lehet kezdeni. Ha lágy az idő, lehet a tavaszi fájlítések alá a földást folytatni.

Gyümölcsösben. Enyhé időben ássunk, rigólatássunk. A zord időt használjuk föl trágyahordásra. E hónap közepétől kezdve a virágok, korai káposzta és kalarábé számára a melegágyak elkészítendőik. A hiányzó veteésre szánt magvakat meg kell rendelni, hogy jókor megkapjuk.

Diszkertben. Az üvegházban a szellőztetésre, a kellő fokú fűtésre gondot kell fordítani. A hiányzó virágmagvakat meg meg kell rendelni.

Szőlőben Trágya-hordás, karó-készítés, iszapfogó-gödörök tisztítása, épületek és edények javítása körül kell foglalkozni. A szőlőszakaszokban lehet árnyékok okozó gyümölcsfák irtását meg lehet kezdeni.

Pincében. Az új borokat most már többnyire mind fel lehet töltögetni. Az új fehér borokat, melyek már bizonyos mértékig megiszultak, le kell huzni. A hordókat most már aknákkal kell ellátni. Nagy hidegben a pinceablakot be kell rakni szalmás trágyával.

Érődben. A favaigást egész érelyvel folytatni kell. Most van az épületfa-tyágasnak legjobb ideje.

Miniszteri körrendelet

városok polgármestereinek, járási főszolgabíráknak.

80.129. sz.

X.

M. kir. honvédelmi miniszter.

A felülvizsgált bizottságok elé vezetendő állításkötelesek és a családfenntartók keresetképesség tekintetében megvizsgáló férfi rokonainak élelmezési és utazási költségeit, továbbá az únczálítások alkalmával megfigyelés, vagy valamely állítólagos fogyatkozás megállapítása végett katonai kórházba rendelt állításkötelesek utazási, élelmezési és ápolási költségeit, valamint mindezen egyének kísérőinek hasonló költségeit, mindaddig a vármegyey háztartási napló javára, a vármegyey székhelyén levő m. kir. adóhivatalnál utalványoztam ki.

Az eljárás egyszerűsítése szempontjából — a belügyminiszter ur hozzájárulásával — ezentel a szabályszerűen megvizsgált számadások alapján kijáró összegek a járás székhelyére, illetőleg a rendezett tanácsú városokra nézve illetékes adóhivataloknál közvetlenül a járási tisztviselő (főszolgabíró), illetőleg a rendezett tanácsú város polgármestere kezéihez fogom kiutalványozni.

Felhívom a vármegyey közönséget, hogy a kijáró összegeknek miként felvétele és elszámolása iránt kelően intézkedjék.

Budapest, 1904. évi november hó 1-én.

A miniszter helyett:

Gromon,
államtitkár.

2446. sz.
1904.

A magyar túzólt szövetség átírata.

Nagyságos ulispán (polgármester) ur!

Az utóbbi időben a napilapokban a »Minimax« oltókészülékéről oly szenzációs reklám-tudósítások jelentek meg, amelyek ezen készüléket valami rendkívüli oltókészüléknek tüntetik fel és alkalmasak arra, hogy a laikus közönséget, valamint a községek előjáróságait hangzatos voltokkal, kivált a tűzpróbák kiszámított intézése kapcsán a készülék igazi értéke felől félrevezessék, őket fölösleges költségek okozására elragadtassák. Ez okból felkerjük Nagyságodat, miszerint a községek előjáróságait körülvelt utján álbliakira figyelemzetni sziveskednek. A »Minimax« egy 5-6 liter irtartalmu edény, ugynevezett extinctó, melynek oltóhatása semmivel sem jobb, mint bármely hasonló extinctóré. A kupalaku edény csucsán van a 2-3 mm.-es lövőke, alsó lapján az elsütési szerkezet. A vizben feloldott anyag 250 gm. natron bicarb. (soda) és 160 gm. sósav, összesen 14 fillér értékben ivergés nélkül. A készülék ára 50 korona, egy töltése 5 korona. A vékony sugár átlag egy percig tart és 8-9 m. magasra, 5-12 m. távolságra visz, a szerint, amint a töltés régebbi vagy újabb. A német hitvasatos túzólt szövetségének bizottsága által folyó évi február 16-án Lipcsében tartott összehasonlítás kísérletek és a megvizsgálát az eredményezték, hogy konstatáltozt, miszerint a Minimax funkcionálása megbízhatatlan, működési biztonságá ellenőrizhetetlen és hogy csak az oly legkisebb tüzek oltására alkalmas, amelyek terjedése ab ovo ki van zárva. Oltási értéke egy puttony-fecskendővel nem ér fel, már csak azért sem, mert költsége és mert emellett a csekély mennyiségű só- és szénsav alig észlelhető hatást tud felmutatni az oltásra felhasznált tiszta víz hatásával szemben s végül, mert a puttony-

feszkendő folyton tartható egyenletes működésben, a Minimálnál enlben a nyomás folyton kisebbedik s midőn egy perc múlva tartalma kifogyott, csak hosszadalmas utöltés után vehető ismét alkalmazásba. Mindezeknél fogva figyelemzetjük a hatóságokat, hogy a Minimás más előirni szokott öltőeszközöt nem pótolhat nagyobb tüzekkel szemben pedig teljesen átállással s a tetemes költségű kidobott pénz. N. pestvármegyei község beszerzett újabb szivómű nélküli nem orsz. egységes feszkendő, amiért is alulról szövetség által ezen körülményről a vármegye alispánja és a belügyminiszter ur értesítve lett azon okból, mert a szivómű nélküli feszkendő a modern tüzoltás követelményeinek nem felel meg s mert az 53,888 1888. sz. kormányrendelet határozottan szivómű, a 83,860/1902. sz. belügyminiszteri reedet pedig orsz. egységes fereszkendő felszerelésű feszkendő beszerzését írja elő a minimális 60 m. nyomóötölével egyetemben. A szivómű nélküli feszkendő pedig e két reedet előírásának egyáltalán nem felel meg. Felkérjük ennél fogva Nagyságodat, miszerint körlevelében a községnek előjáróságait egyttal ezen körülményre is figyelemzetni szveskedjék, nehogy az ügynőkön rábeszéléseknek engedve, az előirtaktól eltérjenek és a meg nem felelő gépek elrendelt utólagos átalakításával a községnek tetemes költség okozzanak.

Tisztelettel: Budapest, 1904 okt. 19. Gróf *Széchenyi* Viktor előnk s. k. *Breuer* Szilárd titkár s. k. Dr. *Óváry* Ferencz alelnök s. k.

Régi dolgok.

Vetsey Kapitány levele Komáromyhoz az inzurrekzió időkben.

Közi: K. Á.

Kis-Höflein, 20. Ápr. 1801. Kedves Drága Uram Bátyám! Mi mégis tsak itt vagyunk, noha írni Levelemben azt írtam a Tekintetes Ns. Tanácsnak, hogy 18 án indulunk, hanem amint értemet, tsakugyan elindulok holnap vagy holnapután és legelő s stációk lesz Schiesz, a Fértó mellett.

Kimondhatatlan a Felsőeg Királynak az Insurrecto eránt való kegyes indulattya. Ma kapta ki ez a Battalion az egy-egy íce legfőnabb 5. Esztendő ő borát, melyből mi, Kapitányok is részesültünk, amellyel od alatt 30 xrou sen lehetne kapni és az egy-egy font fain hízott marhasúsát, ezeket pedig kapták a Legények a St-mesterről fogva lefelé, egy a Fourirok, mint a Felsőcsékes és Az Insurrectosokra leendő el osztása alkalmatosságával pedig fog minden Legény 5 napi Lőmngot és 2 xr. tszulogot, e mellett egy-egy nyomatot obsitot kapni. A Főtsztek pedig a soha nem reményelt karakterek felett 3 Hónapj gratis gázsit és egy Hónapig az éjszáz után fog járni a Ló portiójuk is. Hallatlan kegyelmek ezek Édes Uram Bátyám, és én bezeg Imádom az Isteni gondviselést, mely ezen szép adományokban részesítetteim. Gondolhattya hát azt Édes Uram Bátyám, hogy én misoda örömmel menék haza, ha már ide fel nem érezem a Veresemthé ház türeit, melyet egyáltalában nem kívánom szemelnyem lakni, alázatosan instálom Kedves Uram Bátyámot, hogy számomra egy besületes quartélyt keresni és Pünkösdre kibérelni méltóztasson; ahol u. i. Házam népével együtt besületesen megférhessek és ahol legyen konyha, kamara és pinte, meg egy kis Istállókta. Azonban ha közel lehetne a Város Házához a lenne minden szerentsem. Én projektálnom vagy Orbány Uramnál, vagy az Arany Várnál, vagy ahol Farkas major volt, vagy Német Uttzán a Borús Háznál, vagy a Bornemisza Háznál az alsó Fracturj, vagy a Baranyi László Háza Felét, mely ha egész Udvar Ötven forint vagy Patikárius Ördögél. Gráditsos ház nem kell. Ezt pedig egy bátorodom Kedves Uram Bátyámra bízni, hogy bizonyosan reményem kéré sem teljesítettét, mert én ugyan Német Uttzának felé sem kívánok menni és később vagyok a Vendégfogadóba szállani haza menet, mint eddig volt Lakhelyembe. Ugyansak gondolja meg Uram Bátyám, ide jönnek olyan Levelek, melyeknek a titulusa az Ipm Irása, a pecsét pedig az enym s én nem kapok Levelet. Fertilmes Idegenség ez.

A Ns. Vármegye minden Tiszt Urnak resolvál az ujj equipáztsugra 50 Rfot. Sugja meg ezt Édes Uram Bátyám olyan helyre, ahová gondolja, hogy lenne és készítsa az Urak lelkeit arról, hogy nekem commit-táják annak rendi szerént a már felvett 50 Ptokat.

Én már semmi egyébbe újsággal nem tudok kedveskedni, hanem fejt említtet alázatos kérészemnek teljesítését amidőn újra alázatosan kérémm Dániel Bátyám s Hugom Asszony, egy Szabolcai Bátyám s Hugom Asszony szives közsöntes — — — — — minden felöllem jó tőtellet lévő Urakat alázatos tisztelet mellett magamat szives atyafiságság indulatiba zárván maradtam

Kedves Uram Bátyámnak

alázatos atyafi szolgálja:
Vetsey Kapitány.

Még most jut eszembe, hogy már én olyan vagyok, mint a rétek, hogy mane vinum, meriede cybus, t. i. reggel Ficusus, delután Kapitány ugy-e furtsa?

Hírek.

— **Telefon állomások a városházán.** Kovács József polgármester a városházánál lévő telefon állomások használata tárgyában A következő reedetletet intézte a tisztikarhoz, kezelő- és segédszemélyeztethet:

4200/1904. éln. A városházánál a hivatalos órák alatt a tisztviselők, illetleg a segéd- és kezelő személyzet tagjai használatára két telefon áll és pedig a polgármesteri hivatalban és a számvevősnél levő

A polgármesteri hivatalban lévő telefon használatát csupán a főjegyző tanácsnok, fő- és aljegyző, főszámvevő, aljegyző, írásvezető ünök, rendőr-főkapitány, rendőr-kapitány, közelevéltárnok, főmérnök, tiszt főorvos, erdőmester és közigazgatási gyakornok uraknak engedem meg, míg a többi tisztviselők, valamint a segéd- és kezelő személyzet tagjai a számvevősnél levő telefont vannak jogosítva használni.

Idegenek a telefont csupán a polgármesteri titkár beleegyezésével használhatják.

Végül közhírré teszem, hogy szükség esetére, a hivatalos órákon túl a hajduőrmeester előszobájába bevezetett telefon is rendelkezésére áll a tisztviselők, valamint a segéd- és kezelő személyzeti tag uraknak, valamint azt is, hogy a város az interurban hálózatba is belépett, azonban annak használata csak előzetes engedélyem után vehető igénybe és amennyiben magán ügyben történik, minden 3 percznyi beszélgetés után a polgármesteri titkár kezéhez 2 (kettő) korona fizetendő.

— **A kaszinó esteje.** A kaszinó, társas életünk me hatalmas tényezője holnap tartja meg első estejét. A rendező bizottság ez alkalomra remek tánczeneked készítettet. A rendező felvények a **Haldsz Nándor** ékszerész ötvösboltyájából kerültek ki és e kiváló szakember finom izlésével tanuskodnak.

§ **A gazdasági ismételő iskola tanára** Juhász József, a gazdasági iskola ujonnan kinevezett igazgatótanítója Debreczenbe érkezett és szivesen ad felvilágosítást a gazdalközöségnek minden szakszerű dologban

* **A Somogyi könyvtár könyvtárája** *Tömörkény István* jeles író választotta meg, míg a könyvtári állást *Móra Ferencz* irolta töltötte be.

— **Báró Wesselényi Miklós élete és munkái.** Kardos Samu dr. ily című munkája iránt nagy az érdeklődés. A nagy tudással és vszorgalommal megírott nagy műre önnel érkezik a megrendelések. Debreczen sz. kir. város könyvtára részére szintén megrendelt.

— **Megyei közgyűlés.** Hajdu vármegye deczember 15-ikén tartja közgyűlését.

Szerkesztői üzenetek.

Zaira. A kiöltött cikelyt közöljük, amennyiben lapunk nyitva van társadalmi kérdések fejtegetésére is. Az üdvözlésért köszönet, a lap meg.

A Kossuth-szobor helye. A dr. *Calamus* czikke kimerítően foglalkozott ezen kérdéssel. Mindazonáltal nagyon szivesen közöljük a beküldött cikelyt egy kevés mntással.

Kis gazdas. Károly Rezső gazdasági akadémiái tanár **Rét- és legelőmivelés gyakorlati és tanuló gyakorlati részére** cz. könyvet ajánljuk. Ára 3 kor. 40 fillér, megszerethető: Hegedűs S. és Sándor I. könyvkereskedésében. A művet 103 ábra díszíti.

Értesítés!

Tisztelettel értesítem a kiskereskedő és ismét elárúsítókat, hogy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

nagybani fűszer- és liszt-raktárt

rendeztem be. Teljes igyekezetem és törekvéssel oda fogok hatni, hogy t. vevőimnek a legolcsóbb árakban szolgálhassanak.

Hogy ezt teljesíthessem, csak udvari raktárhelyiségeket tartok, így a nagy üzleti bér, berendezés és személyzeti bér kiadásokat megtakarítottam, áruimat tehát a legolcsóbban bocsáthatom a t. vevőim rendelkezésére.

Megnyertem továbbá a hírneves nagyváradi *Adria* malom kizárólagos liszt elárúsítását eredeti árakban és abból állandóan nagy raktárt tartok.

Raktáraim megtekintését és szives pártolást kérve

teljes tisztelettel

Friedman Lipót,

Hatvan-utca 35., az udvarban.

Pontos és szolid kiszolgálás. Tessék meggyőződést szerezni.

Hirdetések leközlésére

legalkalmasabb a

Városi könyvnyomda kiadásában megjelenő

„A VÁROS”

czimű heti lap,

mivel ez a nagy keresletnek örvendő lap a város és megye vagyonos közönségének állandóan kezében forog s így a feltűnő és csinos kivitelű hirdetések egész héten át a hirdetőkre terelő a szükségletét beszerezni óhajtó közönség figyelmét.

Legszebb férfi-divat ujdonságok.

Kalapok. Czilinderek.

Kittinő szabású fehéreneműek. Elegáns nyakkendők. Sapkák.

Kesztyűk és Harisnyák feltűnő olcsó árban

FEKETE JAKAB

uri-divat üzletében Főtér.

Világhírű amerikai sár- és hócipők egyedüli raktára.

Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet

Debreczen.

Olcsó kölcsönöket nyújt kényelmes visszafizetési feltételek mellett, a kölcsönök kamatai hetenként, a heti befizetésekkel együtt is fizethetők.

60 krajczár

egy liter legfinomabb

anthracen-tenta.

Piacz-utca 12.

(Stenczinger-ház)

a papirkereskedésben.

Nagy alkalmi könyvbazár.

Üzletünk áthelyezése alkalmából, régi Piacz-utcai helyiségünkben nagy tömeg felhalmozott

könyvet, zeneművet, képet, papír-írut stb.

beszerzési áron alul árusítunk el.

Árak már 5 fillértől kezdve.

Ezen bazár csak rövid ideig áll fenn és így kérjük ezen kedvező alkalmat mielőbb felhasználni.

Teljes tisztelettel

László Albert és Társa

Hegedüs S. és Sándor I.

könyv- és papirkereskedése Debreczenben, a kistemplommal szemben.

A főpiaczi üzlethelyiségünk kiadó.

2-3

TELEFON 308.

MELOCCO PÉTER

TELEFON 308.

GYŐR. ~ ~ ~ BUDAPEST. ~ ~ ~ DEBRECZEN.

Képviselet: Debreczen és Hajdumegye részére: LUKÁCS VILMOSNÁL, Hatvan-utca 5.

Márványmozsaiklap.
Műkő- és Czeméntárgyár.
Beton és vasbeton.
Építési vállalat.
Átereszek készítése.

Szabadalmazott géppel gyártott *Karmantus* és *csömösről* Czementsövek, Csatornázás.

Beton és Granito Ferrazo burkoló munkák.

Lukács Vilmosnál kaphatók rendkívül olcsó áron

a JOHN-féle kéménytoldó,

mely minden kémény huzatát megjavítja, füstaklatást megszüntet.

A vidéki toronyórák készítését, javítását, ugyszintén járatok átalakítását pontosan, rövid idő alatt, teljes szakértelemmel készíti s azokról helyszíni szemle után tervezet, illetve költségjegyzéket ingyen szolgál.

KÓNYA LÁSZLÓ

órás, 14 év óta Debreczen szab.

kir. város toronyórása

DEBRECZEN, KOSSUTH-UTCA, VÁROSHAZ-ÉPÜLET.

Ajánlja a mai kor igényeinek megfelelő szolid berendezést

óra üzletét és órajavitó műhelyét.

Valódi svájci zseborákat, lánczokat, fali, inga, asztali, schotten és amerikai wecker órákat a legegyszerűbből a legfinomabb minőségig.

Mindennemű órák javítását és átalakítását gyorsan és jutányos árák mellett.

Régi arany- és ezüst-tárgyakat, vagy töredékeket legmagasabb árért beváltak vagy becsarelek.

Hehelybeli és vidéki megrendeléseket pontosan és lelkiismeretesen teljesítik.

===== A =====

bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességek

a naponta fölmerülő
gyógyszer-ujdonságok, hasonszenvi gyógyszerek,
kötszerek, szépitőszerek
legnagyobb raktára Debreczen és vidékére

Mihalovits J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti laboratoriuma

————— Debreczenben, —————

Főpiacz 31. szám, a városházzal szemben.

Felhívás.

A Debreczeni Kölcsönös-Segélyző-Egylet

mint korlátolt felelősséggel alakult szövetkezet, alapszabályai értelmében

1905 január hó 1-én nyitja meg a **XXII-ik** évtársulatot.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak olcsó és a heti befizetésekkel könnyen törleszhető kölcsönöket nyújtson, továbbá, hogy apró kötelező betétekkel a takarékoságra még a szegényebbeknek is alkalmas szolgáltatson.

Törzsbetét tőkénk közel 5 millió koronát tesz, melyet tagjainknál kölcsönökben helyeztünk el.

Egyletünknek jelenleg 8200 tagja van, akik 12,000 betéti könyvvel 75,000 törzsbetétet fizetnek.

Minden belépő aláírásával kötelezi magát, hogy a jegyzett törzsbetéteket hetenként, vagy előre több hétre pontosan befizeti.

Egy törzsbetét 40 fillér (20 krajczár) heti befizetésre kötelez.

Egy-egy évtársulat 6 évre alakul, melynek leteltével az évtársulat felszámol és minden tag befizetett összegén kívül a hat

évi haszoneredményből törzsbetéteinek arányában reá eső részét megkapja és így az élvezett kölcsön után fizetett kamatainak nagy része is visszatérül. — A felszámolásnál mutatkozott haszoneredmény mindenkor a befizetett összeg 6% kamatos-kamatjának felel meg, noha kölcsöneink után 6¹/₂-os kamatot számítunk.

A szövetkezet egyenlő jogú tagja az is, ki egy vagy több üzletrész fizetésére kötelezi magát. Egy üzletrész értéke 120 korona, mely havonként 5 koronás, vagy tetszés szerinti nagyobb részetekben is befizethető.

Tagjaink kényelmére 1905 január hó 1-étől kamatelszámolási kölcsönöket folyósítunk, a tag külön kamatot nem fizet, kölcsöneit kamatlevonás nélkül kapja és az esedékes kamat a heti befizetésekkel számoltatik el. 100 korona kölcsön 6 év alatt kamattal együtt heti 40 fillér fizetéssel törleszhető. — Elsőrendű bekezelések mellett ugyanezen alapon 12 év alatti visszafizetésre is adunk kölcsönök. 1000 korona heti 2 korona 40 fillér fizetése mellett törleszhető, a végelszámolásnál a tag javára mutatózó összeg, mely betétünként körülbelül 4—5 korona lehet, részére kifizetetik. — Minden tag a belépéskor, minden egyes törzsbetét vagy üzletrész után egyszerismindenkorra 40 fillér (20 krajczár) beiratási díjat fizet, mely a tartalékok gyarapítására fordítatik. A vesztéségi tartalék- és nyugdíjalap összege már 135,000 koronát tesz. — A XVI-ik, vagyis 1899-iki évtársulat végleges elszámolása és kifizetése 1905. évi február hó végén történik. — Vidéki tagoknak díjmentesen adunk postatakarékpénztári befizetési lapokat. — Debreczen, 1904 november hóban.

Fenyéri Zádor Lajos, elnök.

Dr. Szántó Sámuel, igazgató.

Uj tagok már most felvétetnek az egylet helyiségében

(Zádor Lajos ur házában, Kossuth-utczá il-ik szám, udvari keresztépülete első emeletén).

Heti befizetések a jövő évre már most elfogadtatnak.

≡≡≡ Pongrácz Géza ≡≡≡

papír gyáraktárában DEBRECZEN, „Bika”-

szálló mellett:

legdivatosabb dobozos levél-papírok, vízfestészeti virág- és tájkép minták, legújabb francia sportképek, dr. Schönfeld-féle olajfestékek és vásznak; angol, svéd és solingeni, zsebkések; helybeli és alkalmi képes levelezőlapok egyedüli nagy választékban.

Porcellán kályhák budweissi és honi gyártmányokban.

Cserépkályhák átrakásánál a fűtőképesség tetemes emelésére és a lakás gyors felmelegítésére a feltűnést keltő új találmányu **multiplikátor** betéttel felelőség mellett ajánlom.

Meidingeri rendszerű, valamint multiplikátor-betéttü köpenyes kályhák, acél és zománcozott köpenynyel.

Konyhák, magyar tornyos és francia rendszerben, valamint porcellán burkolatban.

Fürdőkádak horganylemezből, festve és fűtőkészülékkel, valamint porcellán burkolattal.

Vas- és rézbutorok legnagyobb raktára.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Tóth Gyula Debreczen, Piacz-u. 20., 27.

Szolid árak!

Megérkeztek!!

Őszi és téli női kabátok és gallérok, férfi-öltönyök és téli kabátok, divatos barchetok és flanellek, legjobb minőségű vásznak jutányos árak mellett árusíttatnak

havi és heti részletfizetésre

Kohn Herman

áruháza Hatvan-u. 17.

Női kelmékben dus választék.

Czégre ügyelni!

Ruhafestő

és vegyszerezeti tisztító intézet

HABÉCZY

ANTAL

DEBRECZEN,

Széchenyi-utca 42-ik sz.

Telefon 323.

Fehérnemű
Gőzmosoda!!!

A gázkandallóval való fűtés

a legszebb,
legbiztosabb,
és legjobban
szabályozható

nem füstöl, nem kormoz, nem
szemetel, nem rongja a levegőt,

diszítja a lakást,

nem drágább a fa-
tűzelésnél.

Berendezése megrendelhető a
légszuszgymát.

Őszi és téli divatujdonságok legnagyobb választékban, legolcsóbban Hajdu- és Biharmegye elismert legnagyobb

női- és leány-felöltők, kalapok áruházában

RÓZSA LAJOS

Debreczen, Kistemplom-bazár szerezhető be.

1904-re.

1904-re.